

Till Ålands lagting

Ändring av studiestödslagen

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår ändringar av studiestödslagen.

Ändringarna gäller bland annat slopande av inkomstgränsen för förvärvs-
inkomster för rätt till studiestöd, justering av åldersgränsen för vuxenstudie-
stöd, indexbindning av studiestöd och införande av ett läromedelstillägg.

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering	3
1. Bakgrund	3
1.1 Allmänt	3
1.2. Behov av ändring	3
2. Landskapsregeringens förslag	6
2.1. Grundläggande villkor för att beviljas studiestöd	6
2.2. Inkomstgränsen för den studerandes egna inkomster	6
2.3. Vuxenstudiestöd	7
2.4. Ränta på borgensfordran	7
2.5. Återkrav av studiestöd	7
2.6. Läromedelstillägg	7
3. Lagförslagets konsekvenser	7
3.1. Konsekvenser för de studerande	7
3.2. Ekonomiska konsekvenser	8
3.3. Konsekvenser för miljön	8
3.4. Konsekvenser för jämställdheten	8
3.5. Konsekvenser för barn	9
4. Lagstiftningsbehörigheten	9
5. Ärendets beredning	9
Detaljmotivering	9
Ändring av landskapslagen om studiestöd	9
Lagtext	15
L A N D S K A P S L A G om ändring av studiestödslagen	15
Parallelltexter	22

Allmän motivering

1. Bakgrund

1.1 Allmänt

Bestämmelser om studiestöd finns i landskapslagen (2006:71) om studiestöd (studiestödslagen). Lagen är ändrad ett flertal gånger.

I lagen regleras på vilka grunder Ålands arbetsmarknads- och studiecensurmyndighet (AMS) beviljar stöd för studerande efter avslutad läroplikt.

1.2. Behov av ändring

1.2.1. Grundläggande villkor för att beviljas studiestöd

Grundläggande villkor om vem som kan beviljas studiestöd finns i studiestödslagens 1 och 2 §§. Enligt 1 § har en studerande rätt till studiestöd om han eller hon är stadigvarande bosatt på Åland och kan härleda en rätt till studiestöd ur EG-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer. Medborgare från andra länder kan beviljas studiestöd om sökanden fått permanent uppehållstillstånd eller kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland och sökanden har varaktig bosättning i landskapet. Andra personer har rätt till studiestöd efter att under minst de två år som föregår inledandet av studierna ha varit bosatta i landskapet för annat ändamål än studier.

Den nu gällande regleringen är problematisk bland annat med tanke på EU-domstolens dom i ärendet C-542/09. I domen konstaterade domstolen att Konungariket Nederländerna hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 45 FEUF, dvs att fri rörlighet för arbetstagare ska innebära att all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet ska avskaffas vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor, och artikel 7.2 i förordning nr 1612/68, dvs att en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat ska åtnjuta samma sociala och skattemässiga förmåner som medborgare i ett annat medlemsland. Nederländerna hade krävt att migrerande arbetstagare och de familjemedlemmar för vilka arbetstagarna är underhållsskyldiga ska uppfylla ett bosättningsvillkor, nämligen ”tre år av sex-regeln”, för att vara berättigade till det medtagbara studiestödet.

1.2.2. Inkomstgränsen för den studerandes egna inkomster

Enligt 3 § i studiestödslagen är ett villkor för rätten till studiestöd att den studerande behöver ekonomiskt stöd. Enligt 19 § ska den sökandes och dennes föräldrars inkomst beaktas då behovet av ekonomiskt stöd prövas.

Enligt 21 § har en heltidsstuderande rätt till studiestöd om den skattepliktiga inkomsten är högst 939 euro i genomsnitt per stödmånad. För en deltidsstuderande är inkomstgränsen 1 358 euro per månad. Av förvärvsinkomsterna räknas endast den inkomst som den studerande har under stödmånaderna medan kapitalinkomsten beaktas för hela året. Inkomster under de månader som den studerande inte studerar (tex. för sommarjobb) påverkar inte studiestödsbeloppet.

Inkomstgränsen höjdes senast år 2013 och sedan dess har beloppen inte justerats. Beloppen är inte indexbundna.

Med anledning av coronapandemin har fribeloppen, dvs hur mycket en studerande kan förtjäna med bibehållen rätt till studiestöd, justerats i riket och i Sverige. I riket har man för åren 2020 och 2021 höjt fribeloppet med

25 procent. I Sverige har man temporärt tagit bort inkomstgränsen till den 30 juni 2022.

Lagtinget har antagit en temporär ändring av studiestödslagen¹ som innebär att de studerande egna inkomster under år 2022 inte ska beaktas då studiestöd beviljas.

Landskapsregeringen anser nu att inkomstgränsen för den studerandes egna förvärvsinkomster ska slopas permanent.

1.2.3. Vuxenstudiepenning

Med stöd av 9 § i studiestödslagen kan en studerande i åldern 30 till 59 år få ett vuxenstudiestöd om han eller hon saknar grundläggande yrkesutbildning eller inte under en fem års period omedelbart innan studierna inleds har genomgått en över fyra månader lång utbildning för vilken studiestöd har beviljats. En studerande som har avlagt högre högskoleexamen eller därmed jämförbar examen har inte rätt till vuxenstudiepenning för avläggandet av en andra högre högskoleexamen.

Vuxenstudiepenningen består enligt 10 § av en grunddel och ett inkomstillägg. Grunddelen är 400 euro per månad. Inkomstillägget utgör 25 procent av skillnaden mellan månadsinkomsten och grunddelen. Månadsinkomsten är den skattepliktiga förvärvsinkomsten i medeltal per månad under de sex eller tolv månader som infaller omedelbart före den första månaden för vilken vuxenstudiepenning beviljas. Vuxenstudiepenningens belopp för heltidsstudier är minst lika stort som grunddelen och högst 992 euro per månad. Vuxenstudiepenningens belopp för deltidstudier är 50 procent av beloppet för heltidsstudier. Maximitiden för att erhålla vuxenstudiepenning är 27 månader.

I riket benämns motsvarande förmån vuxenutbildningsstöd och stödet regleras i lagen om vuxenutbildningsförmåner (FFS 1276/2000). Stödreglerna varierar beroende på om man är företagare eller löntagare. För att erhålla stödet som löntagare förutsätts det minst åtta års arbetserfarenhet, anställning i huvudsyssla hos en och samma arbetsgivare minst ett år och studieledighet från förvärvsarbetet. Vad gäller studierna ska de omfatta minst fyra studie- eller kompetenspoäng. Utbildning som berättigar till studiestöd framkommer av 6 § och omfattar bland annat yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen, examen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskolor och för avläggande av delar av dessa examina. Vuxenutbildningsstöd kan även fås för grundläggande utbildning för andra än läropliktiga och gymnasiestudier om avsaknaden av utbildningen utgör ett hinder för utvecklingen i yrket.

För att erhålla vuxenutbildningsstöd som företagare ska företagaren innan stödperioden inleds ha minst åtta års arbetserfarenhet och varit verksam som företagare minst ett år. Därtill krävs att studierna bedrivs på heltid på ett sådant sätt att personen avlägger i genomsnitt minst tre studie- eller kompetenspoäng per stödmånad och att företagarens inkomster från företagsverksamheten under stödperioden har minskat med minst en tredjedel jämfört med den senast verkställda beskattningen före inledandet av studierna. Företagaren har inte rätt till vuxenutbildningsstöd om hans eller hennes förvärvsinkomster från annat än företagsverksamhet under stödperioden överstiger tre fjärdedelar av beloppet av det vuxenutbildningsstöd som betalats till företagaren.

Vuxenutbildningsstödet för löntagare består av en grunddel och en förtjänstdel. Grunddelen är 27,54 euro per dag (597,62 euro per månad). Förtjänstdelen är 42 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen 20

¹ (ÅFS 2022:12)

procent för den del av dagslönen som överstiger denna gräns. Vuxenutbildningsstödet är högst 90 procent av den dagslön som ligger till grund för stödet, dock minst lika stort som grunddelen. I vuxenutbildningsstöd för företagare betalas endast grunddelen. Om en persons genomsnittliga månadslön före studierna varit 3 500 euro i månaden (brutto) är stödbeloppet 1 599 euro.

I riket finns inget tak på vuxenutbildningsstödet och stödet är inte åldersrelaterat.

Landskapsregeringen konstaterar att det finns orsak att ändra på bestämmelserna om vuxenstudiestödet vad gäller åldersgränserna.

1.2.4. Återkrav av studiestöd

I nuläget kan AMS i enlighet med 27 § i studiestödslagen återkalla ett beslut om beviljande av studiestöd eller återkräva studiepenning, vuxenstudiepenning, särskilt studietillägg, bostadstillägg eller försörjartillägg om en väsentlig ekonomisk förändring i den studerandes förhållanden inträffat efter att studiestödet har beviljats. Återkallande eller återkrav kan ske högst till ett belopp som motsvarar den ekonomiska förändringen i den studerandes förhållanden. Dessutom kan AMS helt eller delvis återkalla eller återkräva ovannämnda stöd om de felaktigt utbetalats eller på felaktiga grunder beviljats på grund av att den sökande uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte är ringa lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter som är väsentliga för att beräkna studiestödet eller på grund av annan jämförbar väsentlig omständighet.

Ett belopp som ska återkrävas kan dras av från studiestöd som senare beviljas mottagaren av stödet. Landskapsregeringen konstaterar att ett beslut om återkrav av studiestöd enligt nu gällande studiestödslag inte är direkt ut-sökbart.

1.2.5. Ränta på borgensfordran

Landskapsregeringen konstaterar att det i den tidigare studiestödslagen (1995:94, 26 §) fanns följande bestämmelser om ränta på borgensfordran: ”På landskapets hela borgensfordran skall låntagaren betala högst den ränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (FFS 633/1982). Närmare stadganden om storleken på den ränta som skall betalas kan ges genom landskapsregeringsbeslut.”

Avsikten har således varit att man ska följa räntenivån enligt räntelagen med möjlighet att sänka räntan genom landskapsregeringens beslut. I 37 § i den gällande studiestödslagen har räntan fastslagits till nio procent.

Landskapsregeringen konstaterar att det finns orsak att ändra bestämmelserna om ränta så att räntan följer bestämmelserna i räntelagen.

1.2.6. Läromedelspenning

Studerande i riket kan enligt 11 a § i studiestödslagen beviljas ett läromaterialstillägg. Läromaterialstillägget beviljas ogifta studerande som inte har barn. Stödbeloppet är 47,44 euro per månad. Tillägget beviljas om den studerande bor hos föräldrar och är under 20 år eller bor självständigt och är under 18 år. Föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga inkomster kan vara högst 41 100 euro för att tillägget ska beviljas. Läromaterialstillägg kan beviljas 15-16-åringar som inte beviljas studiepenning.

I och med att en rätt till avgiftsfri utbildning införts i riket för den som går ut grundskolan år 2021 eller senare och är född 2004 eller senare, kommer läromaterialstillägget att förlora sin betydelse och upphöra.

Enligt ÅSUBs rapport *Inkomst och välfärd 2020*² levde fyra procent av den åländska befolkningen i ekonomiskt utsatta hushåll under 2018. Av rapporten framgår även att en större andel av åländska barn har levt i risk för fattigdom sedan 2015 än andelen ålänningar i allmänhet. Resultatet indikerar att det är i synnerhet barnfamiljerna som under de senaste åren har levt i risk för fattigdom på Åland. Styrelsen för Ålands gymnasium påtalade 2018³ behovet av ett ekonomiskt stöd till utsatta familjer för att inte ekonomiska förutsättningar ska utgöra grund för val av studier eftersom studerandes egna kostnader för studierna är betydande i Ålands lyceum.

Landskapsregeringen konstaterar att en läromedelspenning till studiestödet för studerande under 18 år i viss utsträckning skulle kunna minska den ekonomiska utsattheten och underlätta studierna på gymnasialnivå för studerande och deras familjer med lägst inkomst.

2. Landskapsregeringens förslag

2.1. Grundläggande villkor för att beviljas studiestöd

Landskapsregeringen föreslår att regelverket för vem som kan beviljas åländskt studiestöd uppdateras och preciseras.

2.2. Inkomstgränsen för den studerandes egna inkomster

Landskapsregeringen föreslår att inkomstgränserna för den studerandes egna inkomster ändras så att endast den studerandes kapitalinkomster ska beaktas, dvs så att det inte längre finns ett tak för den studerandes förvärvsinkomster.

Landskapsregeringen föreslår att nuvarande gräns för förvärvs- samt kapitalinkomster ska tillämpas på kapitalinkomsterna. Landskapsregeringen föreslår även att gränsen ska indexjusteras retroaktivt och att en bestämmelse införs om att beloppen i fortsättningen ska indexbindas enligt samma principer som studiestödsbeloppen. De nya beloppen för kapitalinkomstgränserna blir efter en indexjustering 13 032 per år för heltidsstudier och 18 864 per år för deltidstudier.

Som en följd av att inkomstgränsen för den studerandes egna förvärvsinkomster slopas anser landskapsregeringen att bostadstillägget till studiestödet bör bindas till en inkomstgräns.

Tabell 1: Jämförelse av årsinkomstgränser för beviljande av studiestöd för heltidsstudier.

Inkomstgräns	Inkomstslag	Beräkning	Inkomst/år
ÅLAND Nuvarande gräns 939 e/stödmånad	Förvärvs- och kapitalinkomster	9 stödmånader + 3 jobbmånader à 2 500 e	15 951
ÅLAND Nya gränsen 1 086 e/stödmånad	Kapitalinkomster	Årsgräns	13 032
ÅLAND Nya gränsen 0 e/stödmånad	Förvärvsinkomster		0
FINLAND 696 e/stödmånad 2 078 e/övriga månad	Förvärvs- och kapitalinkomster	9 stödmånader + 3 övriga månader	12 498
FINLAND temporär ändring 2022 870 e/stödmånad 2 600 e/övrig månad	Förvärvs- och kapitalinkomster	9 stödmånader + 3 övriga månader	15 630

² ÅSUB 2020:7

³ ÅLR 2018/5738

SVERIGE	Förvärvs- och kapitalinkomster	4 stödmånader på hösten + 5 stödmånader på våren	Ca 19 465
SVERIGE Temporär ändring tom 1.7.2022	Förvärvs- och kapitalinkomster		0

2.3. Vuxenstudiestöd

Landskapsregeringen föreslår att bestämmelserna i 9 § om studiestöd ändras så att den övre åldersgränsen för rätt till vuxenstudiepenning och villkoret om avsaknad av grundläggande yrkesutbildning slopas. Bestämmelserna i 10 § föreslås kompletterade med ett stadgande om att månadsinkomstens belopp som ligger som grund vuxenstudiepenningen fastställs endast en gång och inte uppdateras efter en paus i studierna.

2.4. Ränta på borgensfordran

Landskapsregeringen föreslår att bestämmelsen om ränta på borgensfordran ändras så att räntan binds till en skälig räntesats.

2.5. Återkrav av studiestöd

Landskapsregeringen föreslår att bestämmelserna om återkrav kompletteras så att återkrav blir direkt utsökbara.

2.6. Läromedelstillägg

Landskapsregeringen föreslår att ett läromedelstillägg för studerande i åldern 15 – 17 år i ekonomiskt utsatta familjer införs.

3. Lagförslagets konsekvenser

3.1. Konsekvenser för de studerande

Förslaget att slopa gränsen för den studerandes förvärvsinkomster för rätt till studiestöd förbättra den ekonomiska situationen för sådana studerande vars inkomster under studiemånaderna överskrider de nuvarande inkomstgränserna.

Studiestödets syfte är i första hand att främja heltidsstudier. Avsikten är dock inte att studiestödet ska hindra studerande från att jobba i skälig utsträckning, om studierna framskrider trots arbete. Det finns ingen exakt uppskattning av hur inkomstgränserna påverkar studieframgången.

Enligt en utredning⁴ som gäller studerande vid yrkeshögskolor ökar krävande arbetsuppgifter studiemotivationen, men verkar också öka den arbetsrelaterade stressen för den studerande. Ett stort antal arbetstimmar i ett arbete som inte motsvarar studieämnet kan försvaga motivationen och bromsa upp studietakten. Enligt utredningen förbättrar synergien mellan jobb och studier inlärningen och studiemotivationen hos studerande inom yrkeshögskolestudier. Enligt två andra utredningar⁵ om hur inkomstgränser påverkar studieframgången får arbete studierna att framskrida långsammare. Landskapsregeringen konstaterar att det är viktigt att utvärdera följderna av den slopade inkomstgränsen och se hur studieframgångarna påverkats.

⁴ Vanhanen-Nuutinen, Saari, Kotila, Mäki och Syrjänen (2018): Arbete vid sidan av studier – ett problem eller en möjlighet för yrkeshögskolestuderanden? Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2018:10)

⁵ Karhunen, Määttänen, och Nyhuset (2016): Opintotukijärjestelmän uudistaminen – rakenteelliseen malliin perustuvia vaikutuslaskelmia. ETLA Raportit No 59.

Paasiniemi, Markus (2015): Opintotuen tulorajat ja opiskelijoiden työssäkäynti. VATT muistiot 49

Genom förslaget att slopa den övre åldersgränsen får studerande som fyllt 60 år en möjlighet att lyfta vuxenstudiepenning. På detta sätt säkerställs jämlikhet och likabehandling enligt 6 § i grundlagen.

Att slopa villkoret "saknad av grundläggande yrkesutbildning" för rätt till vuxenstudiestöd gör att alla studerande bedöms lika oberoende av vilken tidigare utbildning de har. Förslaget att månadsinkomstens belopp som ligger som grund för vuxenstudiepenningen ska fastställas endast en gång, trots uppehåll i studierna, bekräftar den praxis som har tillämpats av AMS sedan 2016.

3.2. Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om att den studerandes förvärvsinkomster inte ska beaktas då studiestöd beviljas kommer troligen att öka antalet studiestödsansökningar men det är svårt att uppskatta antalet. Slopandet av förvärvsinkomstgränsen innebär troligen även att andelen studerande som har rätt till det maximala vuxenstudiestödsbeloppet kommer att öka.

Vid konsekvensbedömningen av den tillfälliga ändringen av studiestödslagen i och med vilken den studerandes inkomster för år 2022 ska beaktas som att de är noll gjorde man följande uppskattning.

Tabell 2: Ekonomiska konsekvenser av slopandet av förvärvsinkomstgränsen

Antal personer	Antal månader	Vuxenstudiepenning	Vanlig studiepenning	Belopp
25	9	988		222 300
25	9	415		93 375
50	9		342	153 900
				376 200

Det föreslagna läromedelstillägget berör uppskattningsvis cirka fyrtio studerande inom åldersspannet 15-17 år. Kostnaden för detta beräknas vara ca 20 000 euro per år.

Det andra strategiska utvecklingsmålet i den åländska utvecklings- och hållbarhetsagendan är att alla ska känna tillit och ha verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället.

Det föreslagna läromedelstillägget bidrar till förverkligandet av målet genom att öka möjligheterna att oberoende av ekonomisk situation skaffa en grundläggande utbildning.

3.3. Konsekvenser för miljön

Förslaget har inga kända konsekvenser för miljön.

3.4. Konsekvenser för jämställdheten

Tabell 3 :Könsfördelning inom olika utbildningsnivåer

Utbildning	Kvinnor	Män
Gymnasienivå	50,5 %	49,5 %
Högskolan på Åland	33,4 %	66,6 %
Högskola utanför Åland	55,9 %	44,1 %

Det temporära slopandet av åldersgränsen motiverades bland annat med att vården och hotell- och restaurangbranschen behövde arbetskraft som en konsekvens av pandemin. Inom de sektorerna är det fler kvinnor än män som berörs och kvinnor torde alltså påverkas mest positivt av att extraarbete inte påverkar studiestödet.

På längre sikt är det svårare att se konsekvenserna. Då landskapsregeringen utvärderar hur slopandet av inkomstgränsen påverkat studietakten och avläggandet av examen kommer landskapsregeringen även att studera vilka konsekvenser förslaget haft på jämställdheten.

3.5. Konsekvenser för barn

Läromedelstillägget bedöms förbättra de ekonomiska studieförutsättningarna för minderåriga studerande från familjer med små inkomster. Detta stödjer förverkligande av barns rätt till likvärdig behandling enligt 6 § och 16 § 2 mom. i grundlagen.

4. Lagstiftningsbehörigheten

Landskapet har med stöd av 18 § 1, 13, 14 och 23 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om socialvård, undervisning och främjande av sysselsättningen.

Riket har enligt 27 § 1 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelse från grundlag. Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv.

Studiestödslagens syfte är att förverkliga 16 § 2 mom. i grundlagen genom bestämmelser om studiestöd och studiesociala förmåner, vilka områden hör till landskapets behörighet.

5. Ärendets beredning

Landskapsregeringen beslöt den 1 oktober 2020 att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram ett underlag till revidering av landskapslagen om studiestöd. I uppdraget ingick att kartlägga motsvarande lagstiftning i omkringliggande regioner samt att lyfta fram behov av revidering av lagen om studiestöd.

Arbetsgruppen lämnade sin slutrapport den 17 december 2020. I rapporten lyfter arbetsgruppen fram olika områden där det finns ett behov av att revidera lagstiftningen om studiestöd.

Landskapsregeringen antecknade rapporten för kännedom den 31 mars 2021 och överförde ärendet till lagberedningen som underlag för en ändring av landskapslagen om studiestöd.

Ärendet har beretts som tjänstemannaberedning vid lagberedningen i samråd med AMS.

Detaljmotivering

Ändring av landskapslagen om studiestöd

1 § *Tillämpningsområde*. Paragrafen föreslås ändrad i syfte att precisera rätten till studiestöd och harmonisera bestämmelserna med EU-rättens bestämmelser.

I enlighet med definitionen i 2 § ändras den stadigvarande bosättningsorten inte för den som bor på annan ort huvudsakligen på grund av studier.

2 § *Definitioner*. Begreppet stadigvarande bosättningsort ändras till begreppet den som är stadigvarande bosatt på Åland. Enligt nuvarande bestämmelser ska man vara bosatt på Åland minst 185 dagar per år till följd av personlig eller yrkesmässig anknytning, för att Åland ska vara den stadigvarande bosättningsorten. För den som har anknytning till två orter ska den stadigvarande orten vara den som man regelbundet återvänder till och anses ha störst anknytning till. Definitionen kan vara problematisk att tillämpa i vissa fall. Nu föreslås i stället att den som varit bosatt på Åland under minst sex månader i annat syfte än att studera ska anses vara stadigvarande bosatt på Åland.

Definitionen av termin föreslås anpassad till de faktiska förhållandena. Slutdatum för höstterminen ändras från 31 december till 15 januari och vårterminens startdatum ändras från 1 januari till 16 januari.

Definitionen av högskolor preciseras så att det som avses är utbildningsinstitutioner med offentlig insyn. Det omfattar sådana som är reglerade i lag samt sådana enskilda institutioner som är godkända att utfärda examina.

Bestämmelserna om begreppen studievecka och studiepoäng föreslås slopade eftersom begreppen inte används längre.

Definitionen av studier som huvudsyssla förenklas. Både heltids- och deltidstudier anses som huvudsyssla.

Definitionen av högre högskoleexamen anpassas till att begreppet ECTS-poäng används i stället för studiepoäng.

Definitionerna av heltids- och deltidstudier ändras och binds till ECTS-poäng eller kompetenspoäng. I och med detta slopas även begreppet studietakt.

3 § *Studier som berättigar till studiestöd.* De allmänna villkoren för rätt till studiestöd föreslås justerade så att det faktum att den studerande behöver ekonomiskt stöd inte längre är ett allmänt villkor för studiestöd. I och med det så har en studerande som studerar som huvudsyssla och har framgång i sina studier rätt till studiestöd.

De ekonomiska villkor som kvarstår är att föräldrarnas inkomster ska vara under en viss gräns för den som är under 18 år och att den studerandes egna kapitalinkomster inte får överskrida en viss gräns. Landskapsregeringen föreslår även att rätten till bostadstillägg till studiestödet ska bindas till en gräns för den studerandes egna inkomster.

4 § *Högskolestuderandes studieprestationer.* Paragrafen anpassas till det europeiska systemet för överföring och accumulering av studiemeriter, ECTS (European Credit Transfer System). Ett års studier på heltid ger 60 ECTS poäng. En kandidatexamen är i regel 180 eller 240 poäng och en masterexamen motsvarar 90 eller 120 poäng.

5 § *Tidsgränser.* En tidsgräns för hur länge studiestöd kan beviljas införs även för andra studier än högskolestudier. Tidsgränsen är 55 månader eller 4 och ½ års studier. Tiden föreslås kunna förlängas med 9 månader om maximalt 60 poäng återstår, vilket motsvarar studier under ett läsår. Tiden kan även förlängas med 15 månader för dubbelexamen, examen över 300 ECTS-poäng eller påbyggnadsexamen om högst 100 ECTS-poäng återstår.

Enligt nu gällande lag kan studiestöd inte beviljas för studier som är kortare än 13 veckor. Nu föreslås att gränsen ska vara två månader.

6 § *Studiestöds förmåner.* Landskapsregeringen föreslår att de studiestödsförmåner som kan beviljas kompletteras med ett läromedelstillägg. Närmare bestämmelser om läromedelstillägget föreslås i en ny 10a §. Listan på förmåner i 6 § kompletteras även med det tillägg som studerande under 18 kan få efter ekonomisk prövning.

Sista momentet föreslås preciserat så att studiepenning och vuxenstudiepenning inte kan beviljas för samma period, i stället för nuvarande lydelse enligt vilken förmånerna inte kan utbetalas samtidigt.

6a § *Indexjustering.* Paragrafen föreslås ändrad så att även gränsen för föräldrarnas inkomst vid beviljande av det nya läromedelstillägget, gränsen för den studerandes kapitalinkomster vid beviljande av studiestöd samt gränsen för den studerandes egna inkomster för rätt till bostadstillägg ska indexjusteras i enlighet med förändringarna i konsumentprisindex.

Ändringen i konsumentprisindex var för år 2020 negativ då årsmedeltalet sjönk från 104,36 till 103,91 och beloppen sänktes då enligt detta. Landskapsregeringen föreslår nu att paragrafen kompletteras med en bestämmelse om att beloppen inte ska indexjusteras om ändringen i konsumentprisindex är negativ.

8 § *Studiepenningens fastställande och belopp*. Paragrafens 2 mom. föreslås kompletterat så att kategori 5 omfattar studerande som är 17 år och bor självständigt och en ny kategori 6 införs som omfattar studerande som är 17 år men bor hemma hos föräldrarna.

9 § *Vuxenstudiepenning*. Paragrafen föreslås ändrad så att den övre åldersgränsen för rätt till vuxenstudiepenning slopas. Landskapsregeringen föreslår även att kravet på att den studerande ska sakna grundläggande yrkesutbildning slopas.

10 § *Vuxenstudiepenningens fastställande*. Paragrafen föreslås kompletterad så att vuxenstudiepenningens belopp fastställs en gång för hela studieperioden.

10a § *Läromedelspenning*. Landskapsregeringen föreslår att en läromedelspenning införs. Läromedelspenningen betalas till en studerande som är mellan 15 och 17 år gammal och studerar på gymnasialstadienivå.

Rätten till en läromedelspenning föreslås vara beroende av föräldrarnas inkomst. Föräldrarnas nettoförförvärvs- och nettokapitalinkomster ska vara lägre än 40 000 euro för att penningen ska betalas ut. Inkomstgränsen är den samma som för det tillägg till studiestödet som studerande under 18 år kan få. I enlighet med bestämmelserna i 20 § 1 mom., beaktas bara inkomsterna för den förälder som den studerande bor eller senast har bott hos om föräldrarna är frånskilda eller på grund av varaktig söndring bor åtskiljs. Om den studerande försörjs av sin förälder och en person som ingått äktenskap eller registrerat partnerskap eller är sambo med föräldern i deras gemensamma hem, beaktas även den personens inkomster.

13 § *Bostadstillägg*. En studerande som fyllt 18 år och som lyfter studiestöd har rätt till ett bostadstillägg på vissa villkor. Den studerande ska ha kostnader för hyresbostad, bostadsrättsbostad eller ägarbostad som inte är studerandens föräldrahem och studerar vid högskola eller ha behov av en studiebostad för att resvägen är över två timmar. Bostadstillägget är inte idag kopplat till en skild ekonomisk behovsprövning eftersom studiestödet i sig är beroende av en ekonomisk behovsprövning. Bostadstillägget är 80 procent av hyreskostnaden men högst 230 euro per månad.

Som framgår av den allmänna motiveringen föreslår landskapsregeringen nu att den ekonomiska behovsprövningen vad gäller den studerandes egna förvärvsinkomster ska slopas. Det innebär även att en studerande kan lyfta bostadstillägg oberoende av förvärvsinkomster. Landskapsregeringen anser att detta inte är skäligt med beaktande av villkoren för det allmänna bostadsbidraget, som på Åland regleras i landskapslagen (2015:4) om tillämpning på Åland av lagen om allmänt bostadsbidrag. Bostadsbidraget betalas till hushåll med låga inkomster. För ett enmanshushåll är bruttointkomstgränsen för rätt till bostadsbidrag 1 660 euro, för ett hushåll med två vuxna är gränsen 2 213 euro.

Landskapsregeringen föreslår därför att bostadstillägget fortsättningsvis ska vara beroende av en ekonomisk behovsprövning. Förslaget är att bostadstillägg endast ska beviljas om den studerandes egna förvärvs- och kapitalinkomster är högst 1 086 euro per månad för heltidsstudier och 1 572 euro per månad för deltidsstudier. Inkomstgränserna är de samma som för den

föreslagna gränsen för hur höga kapitalinkomster en studerande kan ha för att kunna lyfta studiestöd.

I riket finns inget bostadstillägg till studiestödet utan de studerande har rätt till allmänt bostadsbidrag på samma villkor som alla andra. I Sverige finns ett studiebidrag för personer under 29 år som särskilt riktar sig till studerande.

Tabell 4: Jämförelse av bostadstillägg/bostadsbidrag.

Stöd	Inkomstgräns	Beräkning, villkor	Årsinkomstgräns
ÅLAND nuvarande Bostadstillägg till studiestödet	939 euro/stödmånad (rätt till studiestöd)	9 stödmånader + 3 jobbmånader á 2 500 euro	15 951 euro
ÅLAND förslag Bostadstillägg till studiestödet	1 086 euro/stödmånad	9 stödmånader + 3 jobbmånader á 2 500 euro	17 274 euro
FINLAND Allmänt bostadsbidrag	1 660 euro/månad	12 månader	19 920 euro
SVERIGE Bostadsbidrag för u. 29 år	8 199 euro/år	Betalar mer än 170 euro för bostaden/månad	8 199 euro

3 kap. *Ekonomisk prövning*. Kapitelrubriken föreslås ändrad för att harmonisera med att ekonomiskt behov inte längre är ett allmänt villkor för studiestöd.

19 § *Inkomstens inverkan på studiestödet*. Paragrafen föreslås ändrad för att harmonisera med att ekonomiskt behov inte längre är ett allmänt villkor för studiestöd.

20 § *Tillägg för studerande under 18 år*. Paragrafen föreslås ändrad för att harmonisera med förslaget att ta bort den ekonomiska behovsprövningen vad gäller den studerandes egna förvärvsinkomster.

21 § *Studerandes egna inkomsters inverkan på studiestödet*. Landskapsregeringen föreslår att gränsen för den studerandes förvärvsinkomster slopas helt. Gränsen för inkomsterna omfattar därmed endast den studerandes kapitalinkomster. Beloppen som påverkar studiestödet har inte justerats sedan 2013 föreslås nu indexjusterade retroaktivt. Årsgränsen för den studerandes kapitalinkomster höjs därmed från 11 268 euro till 13 032 euro för heltidsstuderande och från 16 296 euro till 18 864 euro för deltidstuderande.

22 § *Beaktande av vissa förmåner*. Idag kan studiepenningens belopp sänkas om en studerande från läroanstalten eller på grund av studierna eller arbete som utförs i samband med dem får lön, dagpenning, ett stipendium avsett för att trygga utkomsten eller annat ekonomiskt stöd som motsvarar studiepenningen. Studiestöd beviljas inte om en studerande under en stödmånad får prakticklön som överstiger 939 euro. I och med att inkomstgränsen för den studerandes egna inkomster slopas föreslås även att påverkan av andra inkomster såsom stöd och stipendier eller prakticklön på studiestödets belopp slopas.

Bestämmelserna i hur stöd som en studerande har rätt till med stöd av lag påverkar studiestödet föreslås preciserade och uppdaterade med några ytterligare stödformer.

Landskapsregeringen föreslår att även pensionsstöd och garantipension ska medföra att studiestöd inte kan beviljas men att en partiell förtida ålderspension inte ska påverka studiestödet. Bestämmelser om pensionsstöd finns i lagen om pensionsstöd (FFS 2016/1531). Bestämmelser om garantipension finns i lagen om garantipension (FFS 2010/703).

Landskapsregeringen föreslår en uttrycklig bestämmelse om att studiestöd eller vuxenutbildningsstöd från riket ska medföra att studiestöd inte kan beviljas.

Landskapsregeringen föreslår att dagpenningar enligt sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004) ska medföra att studiestöd inte kan beviljas. Det innefattar sjukpenningar, graviditets- och föräldrapenningar.

Landskapsregeringen föreslår att förmåner från andra länder än Finland ska jämföras med de förmåner som avses i 1 mom.

23 § *Ansökan om och beviljande av studiestöd.* Paragrafen föreslås ändrad så att begreppet studieår byts ut mot begreppet läsår. Paragrafen föreslås även kompletterad med en bestämmelse som rör studerande som tidigare omfattats av bestämmelserna om rätt till studiestöd och som nekats studiestöd i bosättningslandet för att personen inte omfattas av den lagstiftning om studiestöd som tillämpas i bosättningslandet. Studiestöd för en sådan studerande kan beviljas tidigast från den månad de ansökt om och nekats stöd i bosättningslandet.

24 § *Komplettering av ansökan.* Paragrafen föreslås ändrad i förtydligande syfte.

25 § *Utbetalning av studiestöd.* Enligt nu gällande studiestödslag beviljas studiestöd normalt för högst nio månader per läsår. Studiestöd kan beviljas för längre tid än nio månader per läsår om studierna bedrivs på ett sätt som AMS bestämmer. Studiestöd som betalas av landskapets medel ska utbetalas senast den fjärde dagen i varje månad för vilken den studerande är studiestödsberättigad. Då studiestödet betalas per månad har det inte varit möjligt för AMS att återkräva en del av det månatliga studiestödet⁶.

Landskapsregeringen föreslår att formuleringen ”om studierna bedrivs på ett sätt som arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten bestämmer” ersätts med ”om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under läsåret under en längre tid än det och att studierna uppgår till minst deltidsstudier”. Paragrafen föreslås även kompletterad med en bestämmelse om att studiestöd beviljas per kalenderdag.

26a § *Justering eller indragning av studiestöd.* I dag saknas uttryckliga bestämmelser i studiestödslagen om en möjlighet att justera eller dra in studiestöd då förhållandena ändrats. Landskapsregeringen föreslår nu att bestämmelser som gör det möjligt för AMS att justera eller dra in studiestödet. Detta kan först göras genom ett interimistiskt beslut. Om stödtagaren efter det inte kommer med en förklaring till varför studiestödet inte borde justeras eller dras in kan AMS fatta ett slutligt beslut i ärendet.

Som framgår av den föreslagna ändringen av 41 § kan ändring inte sökas i ett interimistiskt beslut om justering eller indragning av studiestöd.

⁶ HFD 3693/3/16

27 § *Återkrav*. Bestämmelserna om återkrav förtydligas och en uttrycklig bestämmelse föreslås om att ett beslut om återkrav som vunnit laga kraft får verkställas som en laga kraft vunnit dom.

29 §. *Lyftande av studielån mot landskapsborgen*. Paragrafen föreslås kompletterad med en bestämmelse om att en ansökan om landskapsborgen som gjorts efter att höstterminen avslutats, den 15 januari, endast kan gälla vårterminen.

36 § *Beviljande av betalningsbefrielse*. Paragrafen föreslås ändrad så att en partiell betalningsbefrielse endast kan beviljas om en återbetalningsplan har gjorts för studielåntagaren och planen har följts.

37 § *Ränta på borgensfordran*. Bestämmelsen om ränta på borgensfordran föreslås ändrad så att räntan binds till räntelagens (FFS 633/1982) bestämmelser. Enligt nuvarande bestämmelser är räntan nio procent. Landskapsregeringen föreslår även en bestämmelse om att landskapsregeringen kan fatta beslut om en ränta som är lägre än den ränta som följer av räntelagens bestämmelser.

41 § *Ändringssökande*. Om framgår av motiveringen till 26a § går det inte att överklaga interimistiska beslut om justering och indragning av studiestöd.

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lag antas.

1.

L A N D S K A P S L A G om ändring av studiestödslagen

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 1, 2 och 3 §§, 4 § 1 och 2 mom., 5 § 1, 2, 3 och 6 mom., 6 § 1 mom., 6a §, 8 § 2 mom., 9 § 1 och 3 mom., 10 § 2 mom., 13 § 1 mom., rubriken till 3 kap., 19, 20, 21 och 22 §§, 23 § 3 och 4 mom., 24, 25 och 27 §§, 29 § 1 mom., 36 § 3 mom., och 37 § landskapslagen (2006:71) om studiestöd, av dessa lagrum 2 och 3 §§ sådana de lyder i landskapslagen 2020/59, 5, 10 och 13 §§ sådana de lyder i landskapslagen 2015/114, 6a och 20 §§ sådana de lyder i landskapslagen 2021/55, 8 och 25 §§ sådana de lyder i landskapslagen 2008/66, 21, 29 och 36 §§ sådana de lyder i landskapslagen 2013/16, 22 §, sådana de lyder i landskapslagen 2016/83, samt

fogas till 13 § ett nytt 2 mom., så nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., till 41 § ett nytt 2 mom., så nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., och till lagen nya 10a och 26a §§ som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Den som är stadigvarande bosatt på Åland och har rätt att uppehålla sig i Finland annat än tillfälligt har rätt till studiestöd i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Rätt till studiestöd har även den

1) som med stöd av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart har rätt till studiestöd enligt denna lag,

2) som har permanent uppehållsrätt i Finland enligt 10 kap. i utlänningslagen (FFS 301/2004),

3) som har permanent uppehållsrätt i Finland enligt artikel 15 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen 2019/C 384 I/01 (*utträdesavtalet*) eller

4) som tidigare omfattats av bestämmelserna i 1 mom. och som nekats studiestöd i bosättningslandet för att han eller hon inte omfattas av den lagstiftning om studiestöd som tillämpas i bosättningslandet, om det har gått kortare tid än 26 månader sedan han eller hon har haft sin i lagen om hemkommun (FFS 201/1994) avsedda hemkommun i landskapet eller sedan han eller hon senast beviljades studiestöd enligt denna lag.

Studiestöd beviljas för studier som pågår minst 2 månader i följd efter avslutad läroplikt.

Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten kan av särskilda skäl bevilja studiestöd trots att de förutsättningar som anges i 1 mom. inte är uppfyllda.

Studiestöd beviljas av Ålands arbetsmarknads och studieservicemyndighet.

2 §

Definitioner

Med **den som är stadigvarande bosatt på Åland** avses en person som i minst sex månader har bott på Åland i annat syfte än studier. Den stadigvarande bosättningen ändras inte för den som bor på annan ort huvudsakligen på grund av studier.

Med **läsår** avses den tid som börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli följande år.

Med **termin** avses hösttermin eller vårtermin. Höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 januari och vårterminen börjar den 1 februari och slutar den 31 juli.

Med **stödmånad** avses en månad under vilken studeranden får studiepenning eller vuxenstudiepenning.

Med **högskolor** avses högskolor och universitet samt andra motsvarande läroanstalter under offentlig insyn.

Med **andra läroanstalter** avses skolor på gymnasialstadienivå, yrkespedagogiska lärarhögskolor, folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet samt andra motsvarande läroanstalter under offentlig insyn.

Med **kreditinstitut** avses penninginrättningar, fonder, sammanslutningar och andra inrättningar vilkas verksamhet omfattar beviljande av lån mot borgen.

Med **studier som huvudsyssla** avses studier på heltid eller deltid som den studerande antagits till.

Med **högre högskoleexamen** avses en examen för vilken fordras minst 300 ECTS-poäng eller som anses motsvara minst 300 ECTS-poäng.

Med **heltidsstudier** avses

a) att studierna sker inom ramen för den högskoleutbildning som den studerande antagits till och att studierna sker i en studietakt som motsvarar i genomsnitt minst 5 ECTS-poäng per månad,

b) att studierna sker inom ramen för en utbildning som den studerande antagits till och att studierna sker i en studietakt som motsvarar i genomsnitt minst 4,78 kompetenspoäng per månad eller

c) att studierna sker inom ramen för grundskoleutbildning för andra än läropliktiga i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. i del III i landskapslagen (2020:32) om barnomsorg och grundskola och att studierna sker i en studietakt som motsvarar minst 22 kurser per läsår.

Med **deltidsstudier** avses

a) att studierna sker inom ramen för den högskoleutbildning som den studerande antagits till och att studierna sker i en studietakt som motsvarar i genomsnitt minst 3,33 ECTS-poäng per månad,

b) att studier sker inom ramen för en utbildning som den studerande antagits till och att studierna sker i en studietakt som motsvarar i genomsnitt minst 3,33 kompetenspoäng per månad eller

c) att studier sker inom ramen för grundskoleutbildning för andra än läropliktiga i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. I del III i landskapslagen (2020:32) om barnomsorg och grundskola och att studierna sker i en studietakt som motsvarar minst 11 och högst 21 kurser per läsår.

3 §

Studier som berättigar till studiestöd

De allmänna villkoren för rätt till studiestöd är att den studerande har antagits till en högskola eller annan läroanstalt eller deltar i grundskoleutbildning för andra än läropliktiga och att studierna bedrivs som huvudsyssla samt att den studerande har framgång i studierna. För studerande under 18 år är ett allmänt villkor även att den studerande behöver ekonomiskt stöd.

I 3 kap. finns bestämmelser om en ekonomisk prövning vid beviljande av studiestöd.

4 §

Högskolestuderandes studieprestationer

Den som avklarat i genomsnitt minst 4,9 ECTS-poäng per månad under ett läsår är berättigad till fortsatt studiestöd för heltidsstudier.

Den som avklarat i genomsnitt minst 2,7 ECTS-poäng per månad under ett läsår är berättigad till fortsatt studiestöd för deltidsstudier.

5 §

Tidsgränser

Studiestöd beviljas för den tid den studerande bedriver studier och för högst den normala utbildningstiden, varvid den normala utbildningstiden ska anses vara högst 55 månader.

Tiden kan förlängas med högst 9 månader för högskolestudier på heltid, om högst 60 ECTS-poäng kvarstår för avläggande av examen.

Tiden kan förlängas med högst 15 månader för dubbelexamen, examen som är över 300 ECTS-poäng eller påbyggnadsexamen för högskolestudier på heltid, om maximalt 100 ECTS-poäng återstår till examen.

Studiestöd beviljas inte för en kortare period än två månader.

6 §

Studiestödsförmåner

På de villkor som stadgas i denna lag beviljas studiestöd i form av

- a) studiepenning eller vuxenstudiepenning
- b) läromedelspenning,
- c) särskilt studietillägg,
- d) bostadstillägg,
- e) försörjartillägg,
- f) tillägg för studerande under 18 år,
- g) studielånekompensation samt
- h) landskapsborgen för studielån.

Studiepenning och vuxenstudiepenning kan inte beviljas under samma tidsperiod.

6a §

Indexjustering

Beloppen för studiestöden i 7-16 §§ och 20 § 2 mom. samt gränsen för föräldrarnas inkomst i 10 a § och 20 § 2 och 3 mom. och gränsen för studerandens kapitalinkomster enligt 21 § fastställs årligen utgående från föregående års belopp. Till föregående års belopp läggs den ändring i det konsumentprisindex som fastställts av Ålands statistik- och utredningsbyrå och som ägde rum under det föregående kalenderåret, avrundat till närmaste euro. Beloppen justeras inte om ändringen i konsumentprisindex är negativ. De indexjusterade beloppen tillämpas från och med augusti månad och fastställs av arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten före utgången av april månad.

8 §

Studiepenningens fastställande och belopp

Med beaktande av ålder, boendeform och studieform indelas de studerande i följande kategorier:

Kategori 1	Studerande som fyllt 18 år, studerar i högskola och bor självständigt
Kategori 2	Studerande som fyllt 18 år, inte studerar i högskola och bor självständigt
Kategori 3	Studerande som fyllt 18 år, studerar i högskola och bor hos föräldrarna
Kategori 4	Studerande som fyllt 18 år, inte studerar i högskola och bor hos föräldrarna
Kategori 5	Studerande som fyllt 17 men inte 18 år och bor självständigt
Kategori 6	Studerande som fyllt 17 men inte 18 år och bor hos föräldrarna

9 §

Vuxenstudiepenning

Rätt till studiepenning har en studerande som är minst 30 år och som inte under en femårsperiod omedelbart innan studierna inleds har beviljats studiestöd för en över fyra månader lång utbildning.

Rätten till vuxenstudiepenning börjar vid ingången av den månad då det åldersvillkor som avses i 1 mom. uppfylls.

10 §

Vuxenstudiepenningens fastställande

Månadsinkomsten är den skattepliktiga förvärvsinkomsten i medeltal per månad under de sex eller tolv månader som infaller omedelbart före den första månaden för vilken vuxenstudiepenning beviljas. Vuxenstudiepenningens belopp fastställs en gång för hela studieperioden.

10a §

Läromedelspenning

En studerande som är mellan 15 och 17 år och som bedriver studier på gymnasialstadienivå som huvudsyssla har rätt till en läromedelspenning om den studerandes föräldrarnas senast fastställda nettoförvärvs- och kapitalinkomst är lägre än de belopp som fastställs i 2 mom.

För att läromedelspenningen ska betalas ut ska föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och kapitalinkomster vara lägre än 40 000 euro per år. Om föräldrarna är frånskilda eller på grund av varaktig söndring bor åtskiljs, beaktas bara inkomsterna för den förälder som sökanden bor eller senast har bott hos. Om den studerande även försörjs av en person som ingått äktenskap eller registrerat partnerskap eller är sambo med föräldern i deras gemensamma hem, beaktas även den personens inkomster.

Läromedelspenningen är 46 euro per månad.

13 §

Bostadstillägg

4) har en skattepliktig förvärvs- och kapitalinkomst som är högst det belopp som bestäms i 2 mom.

En heltidsstuderande har rätt till bostadstillägg om den studerandes skattepliktiga inkomst är högst 939 euro i genomsnitt per stödmånad. En deltidsstuderande har rätt till bostadstillägg om den studerandes skattepliktiga inkomst är högst 1 358 euro i genomsnitt per stödmånad. Förvärvsinkomsten beaktas endast under stödmånaderna. Kapitalinkomsten beaktas under hela året.

3 kap.**Ekonomisk prövning**

19 §

Inkomstens inverkan på studiestödet

När en ansökan om studiestöd prövas beaktas den sökandes samt dennes föräldrars inkomster. Föräldrainskomster beaktas dock inte om sökanden vid studiestödets beviljande är fyllda 18 år eller har fullföljt gymnasialstadietutbildning.

20 §

Tillägg för studerande under 18 år

En studerande som är under 18 år kan erhålla ett tillägg till studiestödet om den studerandes föräldrars senast fastställda nettoförvärvs- och kapitalinkomst är lägre än de belopp som fastställs i 2 mom.

Tillägget uppgår till 83 euro per månad om föräldrarnas sammanlagda inkomst är lägre än 33 000 euro per år och 55 euro per månad om den sammanlagda inkomsten är lägre än 40 000 euro per år. För deltidsstudier är beloppen i stället 42 euro respektive 28 euro.

Om föräldrarna är frånskilda eller på grund av varaktig söndring bor åtskiljs, beaktas bara inkomsterna för den förälder som sökanden bor eller senast har bott hos. Om sökanden även försörjs av en person som ingått äktenskap eller registrerat partnerskap eller är sambo med föräldern i deras gemensamma hem, beaktas även den personens inkomster.

Om det utöver den studerande finns hemmavarande barn som inte fyllt 18 år ska den inkomstgräns som avses i 2 mom. höjas med 3 881 euro per barn.

21 §

Studerandes egna inkomsters inverkan på studiestödet

Den studerandes kapitalinkomster ska beaktas vid beviljande av studiestöd.

En heltidsstuderande är berättigad till studiestöd om den skattepliktiga kapitalinkomsten är högst 13 032 euro per år. En deltidsstuderande är berättigad till studiestöd om den skattepliktiga kapitalinkomsten är högst 18 864 euro per år.

22 §

Beaktande av vissa förmåner

Studiestöd beviljas inte om en studerande med stöd av lag är berättigad till en ekonomisk förmån som direkt syftar till att betala levnadskostnaderna under studietiden, såsom någon av följande förmåner:

- a) ålderspension, pensionsstöd eller garantipension;
- b) pension på grund av full arbetsoförmåga eller full invaliditetspension;
- c) studiestöd eller vuxenutbildningsstöd från riket;
- d) generationsväxlingspension eller avträdelsetersättning till lantbruksföretagare;
- e) rehabiliteringsstöd för samma utbildning;
- f) arbetslöshetsdagpenning;
- g) arbetsmarknadsstöd;
- h) utbildning med stöd av landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning;
- i) alturneringsersättning samt
- j) sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning.

Studiestöd beviljas inte en studerande som fullgör beväringstjänst eller civiltjänst eller som avtjänar frihetsstraff och studerar i anstalten.

Med förmåner som avses i 4 mom. jämföras motsvarande förmåner från ett annat land än Finland.

23 §

Ansökan om och beviljande av studiestöd

Studiestöd beviljas för högst ett **läsår** i sänder.

Studiestöd beviljas tidigast från ingången av den månad då ansökan inlämnats, dock så att personer som avses i 1 § 3 mom. 4 punkten beviljas studiestöd tidigast från den månad då ansökan inlämnats till behörig myndighet i bosättningslandet.

24 §

Komplettering av ansökan

På arbetsmarknads- och studieservicemyndighetens skriftliga begäran om komplettering ska ansökan kompletteras senast inom den termin som ansökan gäller. Om tiden efter det att komplettering begärdes och fram till terminens slut omfattar mindre än två månader ska komplettering ske senast inom två månader efter begäran. En ansökan om studiestöd som kompletteras efter dessa tidsfrister beviljas inte.

25 §

Utbetalning av studiestöd

Studiestöd beviljas normalt för högst nio månader per läsår. Studiestöd kan beviljas för längre tid än nio månader om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under läsåret under en längre tid än det och att studierna uppgår till minst deltidstudier.

Studiestödet beviljas per kalenderdag under läsårets terminstid och ska utbetalas senast den fjärde dagen i varje månad för vilken den studerande är studiestödsberättigad.

26a §

Justering eller indragning av studiestöd

Studiestödet kan justeras eller dras in om det skett en sådan förändring i den studerandes förhållanden som inverkar på rätten att få studiestöd eller på stödbeloppet.

Studiestödet kan dras in retroaktivt, om antalet studieprestationer varit synnerligen litet och det av omständigheterna framgår att den studerande deltagit i undervisningen synnerligen begränsat.

Om det finns grundad anledning att anta att studiestödet borde dras in eller beloppet minskas, kan utbetalningen av studiestödet avbrytas interimistiskt eller beloppet minskas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. Om stödtagaren inte lämnar den utredning som begärs kan ärendet avgöras genom ett slutligt beslut som baserar sig på de utredningar som arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten har till sitt förfogande.

Utbetalningen av studiestödet kan också avbrytas på den studerandes begäran.

27 §

Återkrav

En förmån som enligt denna lag betalats utan grund eller till ett för stort belopp kan återkrävas. Ett beslut om återkrav ska innehålla beloppet som återkrävs och grunderna för återkravet.

Återkravet kan frångås helt- eller delvis om återkrav med beaktande av omständigheterna är oskäligt eller om det belopp som betalats utan grund är obetydligt.

Återkravet kan frångås helt efter det att beslut om återkrav har fattats, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte återkrävts medför oskäliga kostnader att fortsätta återkrävandet.

Återkravet kan också verkställas så att det belopp som återkrävs dras av från studiestöd som senare beviljas mottagaren av stödet.

Ett beslut om återkrav som vunnit laga kraft får verkställas som en dom som har vunnit laga kraft.

29 §

Lyftande av studielån mot landskapsborgen

Landskapsborgen för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet kan dock gälla landskapsborgen för juni och juli månad det föregående läsåret. Om en ansökan om landskapsborgen för studielån görs efter den 15 januari beviljas landskapsborgen enbart för vårterminen. Landskapsborgen för studielånets sammanlagda belopp höjs för varje termin en studerande får studiestöd med det tillägg på studielånet som beviljas av kreditinstitutet för betalning av ränta på studielånet som förfaller under läsåret.

36 §

Beviljande av betalningsbefrielse

Partiell betalningsbefrielse kan beviljas om låntagarens ekonomiska förhållanden har försvagats av långvarig arbetslöshet, sjukdom eller annat skäl så att återkrav av hela lånet anses vara oskäligt. En förutsättning för partiell betalningsbefrielse är att en återbetalningsplan gjorts upp och följts.

37 §

Ränta på borgensfordran

På landskapets hela borgensfordran på grund av landskapsborgen för studielån ska låntagaren betala den ränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (FFS 633/1982).

Genom landskapsregeringens beslut kan bestämmas om en ränta som är lägre än den ränta som avses i 1 mom.

41 §

Ändringssökande

I ett interimistiskt beslut om justering eller indragning av studiestöd får ändring inte sökas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

Bestämmelsen i 5 § om tidsgränsen tillämpas på andra studier än högskolestudier för studier som inleds efter lagens ikraftträdande.

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister

Parallelltexter

- Parallelltexter till landskapsregeringens lagförslag nr xx/2021-2022